

Raport z badania ankietowego dotyczącego działań podejmowanych dla zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych w latach 2016-2020

Cel badania:

Badanie miało na celu określenie jakie działania sprzyjające jakości kształcenia były podejmowane w jednostkach wydziałowych w okresie ostatnich czterech lat. Istotne było uzyskanie opinii na temat ważności tych oddziaływań dla jakości kształcenia oraz ustalenie najbardziej pożądanых, z punktu widzenia jednostek wydziałowych, działań w bieżącej kadencji.

Metoda:

Badanie przeprowadzono za pomocą ankiety internetowej w styczniu i lutym 2021r.

Ankieta dotyczyła działań projakościowych, prowadzonych w jednostkach wydziałowych. Respondentom przedstawiono listę działań, odnoszących się do dwóch aspektów kształcenia:

- 1/ programów kształcenia i oferty dydaktycznej
- 2/ realizacji zajęć dydaktycznych

W odniesieniu do każdego działania respondenci odpowiadali na dwa pytania:

- 1/ o częstość stosowania danego działania w danej jednostce wydziałowej (odpowiedzi do wyboru: nie było dotychczas realizowane; jest realizowane cyklicznie; było realizowane sporadycznie) oraz
- 2/ o ważność danego działania dla jakości kształcenia w danej jednostce wydziałowej (odpowiedzi na skali 5-stopniowej, od 1 - „zdecydowanie istotne” do 5 - „zdecydowanie nieistotne”).

Respondenci proszeni byli również o wskazanie innych niż podane działań, które mają na celu dbanie o jakość kształcenia i podejmowane są w danej jednostce wydziałowej, a także o wskazanie pięciu najważniejszych działań projakościowych, które warto byłoby podjąć/kontynuować w bieżącej kadencji.

Respondenci:

Ankiety rozesłano do dyrektorów dydaktycznych oraz przewodniczących kierunkowych zespołów jakości kształcenia w jednostkach wydziałowych.

Uzyskano wyniki z 9 jednostek WNHP:

Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy Brandta
Instytut Archeologii

Instytut Historii Sztuki
Instytut Historyczny
Instytut Kulturoznawstwa
Instytut Muzykologii
Instytut Pedagogiki
Instytut Psychologii
Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej

Odpowiedzi udzielili dyrektorzy dydaktyczni (4) lub przewodniczący kierunkowych zespołów jakości kształcenia (4). W przypadku jednego instytutu odpowiedzi przygotował zarówno dyrektor, jak i przewodniczący zespołu jakości kształcenia. Łącznie uzyskano 10 wyników ankiet.

Wyniki

Zbiornicze wyniki Ankiety zawarte są w Tabeli 1. Pokazują one, że spośród podanych działań projakościowych w jednostkach wydziałowych **cyklicznie** realizowane są te formy, które bezpośrednio odnoszą się do zajęć dydaktycznych (ewaluacja zajęć przez studentów i analiza wyników tych ewaluacji oraz hospitacje zajęć). Do ich stosowania zobowiązują uczelniane przepisy i uzyskane dane potwierdzają, że jednostki wydziałowe realizują te wymogi.

Stosunkowo rzadko prowadzone były działania związane z pozyskiwaniem informacji od interesariuszy zewnętrznych oraz studentów na temat programów studiów i przygotowania studentów do pracy .

Istotność wszystkich działań została oceniona bardzo wysoko – średnie oceny od 1 do 2,5 na skali 5 stopniowej.

Spośród wymienionych działań, za nieco mniej istotne uznano programy mentoringowy i tutoringowy – czyli takie, gdzie podstawą jest indywidualizacja pracy ze studentem. Programy te są też najrzadziej stosowane.

Respondenci dodatkowo wskazywali, że podejmują następujące działania na rzecz dbałości o jakość kształcenia:

- dbają o rozwój kadry w oparciu o współpracę międzynarodową (np. staże, badania, konferencje),
- włączają studentów do współpracy naukowej, w tym międzynarodowej (np. poprzez umożliwianie uczestnictwa w badaniach, w konferencjach/seminariach międzynarodowych),
- indywidualizują pracę ze studentami (np. dzięki tworzeniu małych grup, uwzględnianiu zainteresowań studentów),
- utrzymują relacje z ważnymi krajowymi instytucjami nauki i kultury,
- informują o wydarzeniach i publikacjach naukowych (zwłaszcza studenckich) w mediach,

- przeprowadzają ankiety wewnętrzne (np. o jakości dydaktyki w czasie epidemii COVID-19), zbierają opinie na temat jakości zajęć, podejmują interwencje w przypadku nieprawidłowości,
- opracowali i opublikowali na internetowej stronie domowej standardy formalne prac dyplomowych,
- optymalizują harmonogram zajęć i konsultacji dla studentów,
- dbają o bazę lokalową i materialną procesu dydaktycznego (np. nowoczesny sprzęt multimedialny w salach; aktualizowanie księgozbioru w bibliotece; nowoczesny sprzęt badawczy) oraz zabiegają o poprawę warunków lokalowych i materiałowych
- podejmują dyskusję i konsultują zmiany w programie kształcenia z kierunkowym zespołem jakości kształcenia.

W odpowiedzi na pytanie o działania priorytetowe dla jakości kształcenia respondenci wskazali różnorodne inicjatywy, które mogą być aplikowane w danej jednostce, a niektóre – także na całym Wydziale. Wskazano następujące działania (które zostały tu podzielone na kategorie od A do F):

A. Rozwój kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich

- promowanie uczestnictwa nauczycieli akademickich w stażach, kursach i szkoleniach doskonalących kompetencje dydaktyczne (np. Design Thinking, Masters of Didactics, itp.)
- wprowadzenie programu mentoringowego/coachingowego dla młodych pracowników

B. Połączenie dydaktyki z badaniami naukowymi (w tym międzynarodowymi)

- wspieranie umiędzynarodowienia dydaktyki i badań naukowych, mających wpływ na aktualność i atrakcyjność oferty dydaktycznej,
- wspieranie pracowników i studentów w realizowaniu projektów dydaktyczno-naukowych we współpracy z instytucjami kultury i nauki,
- włączanie studentów w badania naukowe pracowników,
- wspieranie imprez naukowo-integracyjnych, angażujących studentów, pracowników i doktorantów, podczas której studenci prezentują różnorodne projekty naukowe,
- wspieranie działalności kół naukowych oraz organizacji studenckich konferencji naukowych,
- modyfikowanie i tworzenie programów studiów zgodnie z wytycznymi IDUB.

C. Ewaluacja programów nauczania i zajęć dydaktycznych

- konsultacje programów studiów ze środowiskiem studentów oraz instytucjami zewnętrznymi, w których absolwenci znajdują zatrudnienie,

- konsultacje z nauczycielami akademickimi w zakresie potrzeby modyfikacji/zmian w prowadzonych przez nich przedmiotach lub w odniesieniu do toku studiów,
- ewaluacja zajęć przez studentów (prowadzenie dyskusji nad zasadami prowadzenia ewaluacji, kryteriami ocen, zwiększeniem responsywności),
- hospitacje zajęć,
- cykliczna weryfikacja sylabusów,
- upublicznienie sylabusów w internecie (USOS, strona www), które przyczyni się do transparentności treści nauczania oraz umożliwi wszystkim zainteresowanym osobom zapoznanie się z celami i formami kształcenia,

D. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi

- przygotowanie folderu informacyjnego dla pracodawców i pozostałych interesariuszy o możliwościach współpracy danej jednostki wydziałowej z otoczeniem społeczno-gospodarczym,

E. Indywidualizacja procesu kształcenia

- wprowadzenie programu tutoringowego dla studentów,

F. Inne

- uczestnictwo w projektach grantowych na poszerzanie bazy dydaktycznej,
- doskonalenie systemu obsługi procesu dydaktycznego
- wprowadzenie do rocznego indywidualnego sprawozdania punktu na temat działalności dydaktycznej pracownika z pytaniami o nowe zajęcia prowadzone w danym roku i liczbę wypromowanych prac magisterskich i licencjackich
- prowadzenie dyskusji na WZJK na temat problemów, które pojawiają się w poszczególnych jednostkach wydziałowych, dotyczących obszaru jakości kształcenia i szukanie próby rozwiązania.

Wnioski z Ankiety a rekomendacje do planu pracy Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia:

Wyniki Ankiety pokazują, że jednostki wydziałowe podejmują różne działania na rzecz jakości kształcenia i wysoko oceniają ich istotność. Działania te są zróżnicowane ze względu na specyfikę jednostek (np. stan aktualnej bazy lokalowej wykorzystywanej w dydaktyce; możliwość podejmowania współpracy międzynarodowej i włączania w nią studentów itp.).

W tej sytuacji bezpośrednie działania WZJK w odniesieniu do jednostek wydziałowych mogą mieć charakter monitorująco-wspierający, tj. mogą polegać na:

- okresowym badaniu jakie działania pro jakościowe są podejmowane oraz jakie trudności w działaniach na rzecz jakości kształcenia pojawiają się w danej jednostce,
- rozważeniu, w jaki sposób wspierać rozwój kadry dydaktycznej (np. kto ma organizować szkolenia?, jakie szkolenia byłyby przydatne?),
- przygotowaniu koncepcji pozyskiwania opinii od interesariuszy zewnętrznych na temat programów studiów i przygotowania studentów do pracy (z uwzględnieniem specyfiki jednostek wydziałowych i prowadzonych kierunków studiów),
- rozważeniu, we współpracy z daną jednostką wydziałową, w jaki sposób studenci i nauczyciele akademicy mogą wyrażać swoje opinie na temat programów studiów,
- dyskusji, we współpracy z Wydziałowym Zespołem Oceny Jakości Kształcenia, na temat procedury ewaluacji zajęć przez studentów.

Opracowanie: dr Olga Bąk, Instytut Psychologii, członek Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia

Wrocław, luty 2021

Tabela 1. Wyniki Ankiety (N=10)

		Częstość realizacji w latach 2016-2020			Ważność – średnia (skala 1- zdecydowanie istotne; 5- zdecydowanie nieistotne)
		Nie było dotychczas realizowane	Jest realizowane cyklicznie (np. raz w semestrze lub roku)	Było realizowane sporadycznie, gdy zachodziła taka konieczność	
PROGRAM KSZTAŁCENIA I OFERTA DYDAKTYCZNA	Zbieranie informacji/oczekiwań od studentów na temat obecnie realizowanych programów studiów	3	3	4	1,2
	Angażowanie interesariuszy zewnętrznych i pracodawców do wyrażania opinii na temat programu studiów	6	1	3	1,5
	Angażowanie interesariuszy zewnętrznych i pracodawców do wyrażania opinii na temat przygotowania studentów do wykonywania zadań zawodowych	5	1	4	1,2
	Modyfikowanie programu studiów	0	3	7	1,3
	Weryfikacja sylabusów	0	6	4	1,2
	Wprowadzanie nowej oferty zajęć	1	7	2	1,3
	Wspieranie indywidualizacji ścieżek edukacyjnych (np. dla osób z niepełnosprawnością, studentów wybitnych)	1	1	8	1,1
	Korzystanie z programu mentoringowego	8	2	0	2,5
	Korzystanie z programu tutoringowego	8	2	0	2,2
	Prowadzenie dodatkowych (poza planem studiów) staży, szkoleń, wykładów dla studentów	0	4	6	1,4
ZAJĘĆ DYDAKTYCZ	Ewaluacja zajęć przez studentów	0	10	0	1
	Analiza danych uzyskanych w ewaluacji przez dyrekcję	0	9	1	1
	Hospitacje zajęć	0	9	1	1,5
	Prowadzenie przez dyrekcję rozmów z pracownikami dot. jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych	0	6	4	1,5
	Motywowanie pracowników do podnoszenia jakości pracy	1	6	3	1,9

	dydaktycznej poprzez np. nagrody/wyróżnienia				
	Umożliwienie nauczycielom akademickim uczestnictwa w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne	0	2	8	1,4

